

Staff Learning Program

פרשת מטות-מסעי

כי כל נפש מישראל יש לו
אחיזה בדברי תורה מיוחדת.
(צדקת הצדיק אות נג)

רמב"ן על התורה

Selected Pieces from the Ramban's Commentary on the Torah

מלוקט ע"פ קונטרס של הרה"ג ירחמיאל פרייד

פרק	פסוק	ענין
ל	ג ד"ה וטעם	שורשו של הפרש בין נדרים לשבועות בחלותם על מצוות הטעם שבעל נושא בעון נדרי אשתו וחדש בענין הגורם תקלה לחבירו
טז	לו	נס שנעשה בשלל שנלקח במלחמה
מט		הטעם שרצו אנשי מלחמה להקריב קרבנות לה'
לג	א	מצוה מיוחדת בכתיבת המסעות וטעם לזה
נג	ג	מצוה ממנין המצוות לשבת בא"י, והא דהפליגו חז"ל בזה
נה	ג	הסכנה הכרוכה בבשורת עובדי ע"ז הבא"י, ובראיית עבודתם
לה	לג	ענין החניפה ויחוד ענין חניפת א"י מפני קדושתה
סוף הספר		תפלה בסיום ספר במדבר

גור אריה להמהר"ל

Selected Pieces from the Maharal's Gur Aryeh

מלוקט ע"פ קונטרס של הרה"ג יהושע דוד הרטמן

פרק	אות (ע"פ הוצאת מכון ירושלים)	ענין
ל	ו	ההבדל בן נבאות משה [ז"ה הדבר] למבואת שאר נביאים [כ"ה אמר ה']
	ח	החכם מתיר הנדר, והבעל עוקר הנדר
	י	לשונות של נדרים ושבועות
	טז	הזכרת אשה נודרת בפסוק העוסק בנערה נודרת
לא	ב	מלכות בית דוד על ידי רות המואביה ונעמה העמונית
	ה	העומד כנגד ישראל כעומד נגד ה' והטעם
	ט	המדריינים המתגדים במיוחד ליוסף, כי על ידם נתגלגלה מכירתו
	יא	מדוע בלעם הלך לקבל שכרו ממדין, ולא ממואב
	יב	חיוב המיתה שחל על בלעם, משום שסייע למדיינים
	יח	ההבדל בין ישראל לעמים, עד שאין הגוים קרויים "אדם"
	כד	מדוע נקרא סך החשבון "ראש"
לב	יב	שמות הערים בעבר הירדן נקראו ע"ש ע"ז, ובני ראובן הסיבו את שמם
לג	ג	הנפקא מינה בסיפורי המעסות
	ד	סילוק העננים במיתת אהרן אע"פ שלבסוף חזרו ע"י משה
	ה	מי הירדן הם סימנים אם יכבשו את הארץ
לה	ג	כאשר הרבה רוצחים במזיד, מתגלגל מזה רוצחים בשוגג
	ח	הכהן הגדול הוא הפך הרוצח, והטעם
	ט	חולק על רש"י בענין שהיה לכה"ג להתפלל ולא התפלל
	י	הנהגות סנהדרין בחז"ל כל זמן שנוהגת בא"י
	ב	בנות צלפחד שקולות זו לזו

5 Parsha Highlights for Further Discussion

- Of all the commandments in the Torah, why is the parsha of Nedarim and Shavuot said specifically to the ראשי המטות? The Chassam Sofer explains this is because leaders always make promises to their constituents that are broken. They, more than anyone, need to strengthen the credibility of their promises.
- After presenting the parsha of nedarim the Torah reminds "ככל היוצא מפיו יעשה" – R' Tzvi Hirsch of Vlasidlov explains that it is easy to make promises with enthusiasm, but here the Torah reminds us that our promises should be fulfilled with the same excitement with which they were made.
- Before going to war the pasuk says "החלצו מאתכם אנשים לצבא" – Rav Simcha Bunim of Pryszycha explains that "החלצו מאתכם" is a reminder to remove any personal bias or animus before becoming a soldier in the army of God.

5 Parsha Highlights for Further Discussion

- What is the significance of writing each of the stops along the journey of the Jewish people to Israel? Rav Ahron Lichtenstein explains that it is a reminder that each step along a religious journey has significance. It is not just about the destination.
- Moshe Rabbeinu criticizes Gad and Reuven of cowardice and they only explain afterwards that they planned on participating in the conquest of Israel the entire time. Rabbi Frand, quoting the Gerrer Rebbe, explains based on this that even when you have an excuse of justification, you should take joy in hearing mussar from a great person.

Foundations

כח הדיבור

The Power of Speech

Parshas Mattos begins with discussing the power speech; we have the power to both obligate and/or prohibit via the taking of an oath or vow!

1. Man and Speech

- a. The Gemara teaches that mankind was created in order to toil with Torah, specifically, by using our speech (Sanhedrin 99b).
- b. Onklos emphasizes that the power of intelligent speech is what elevates mankind above animal life (Bereishis 2:7).
  - i. Speech combines both the physical and the spiritual; this dichotomy is the essence and definition of man (Maharal C" A Arachin 15a; Gevuros Hashem Ch. 9 and 28).
    1. Based on this Onkolos, the Maharal paskins that one need not make a Birchas Hatorah on Torah thoughts, because thoughts aren't what define a man, speech is (Nesiv HaTorah, Chap. 4).
      - a. We also learn from here (and from the Gemara in Sanhedrin 99b) that it is important to learn out loud.
- c. Rebbe Nachman discusses that one's speech is indicative of his inner being. "Speech is the garment of the mind"; if your speech is filled with vulgar connotations and innuendos, it suggests a deficiency in inner cleanliness (Likkutei Mohoran, 29).

2. Essence of Speech

a. Positive Potential

- i. "He shall not break ("yachel") his word; everything that comes out of his mouth he shall do" (30:3).
  1. Rashi (ibid.) interprets the word "yachel" to mean that one shouldn't make his words chullin/profane.
  2. Mizrachi (ibid.) clarifies that Rashi is teaching us that the same way one must guard hekdesch (consecrated objects) from becoming impure, one must also guard his mouth from impure speech.
- ii. If one takes care to speak with caution, every single one of his words will help repair the world (Kedushas Levi, Mattos).
- iii. Hashem created the world with 10 utterances (Avos 5:1). Words are meant to be actions that help build and create (Rosh Hashanah 32a, Likutei Moharan 57:1).
- iv. Rebbe Nachman explains that words also contain the power to raise an individual's perspective of reality to the point where one can actually manipulate his own Yetzer. When making a vow or an oath, one is essentially taking words from his true spiritual-self (what R. Nachman calls a person's "inner Torah") and is using them to obligate and prohibit things upon him. By doing this, an oath or vow will enable one to control his Yetzer (Likkutei Halachos O.C. Birchos Hashachar 5:90).

b. Destructive Potential

- i. Onaas Devarim- Using hurtful words against another is worse than cheating in business; while money can be returned and compensated, the power of words is eternal (Bava Metzia 58b; Rambam Sefer Hamitzvos #251; Shulchan Aruch C.M. 228: 4-5).
  1. The prohibition of Onaas Devarim exists even when you are alone with no one else listening! (Shaarei TeShuva 3:214; Chafetz Chaim, Intro, Lav # 13).